

**Magiczny
Kraków**

Teatr im. Juliusza Słowackiego ma swoją monetę

2018-09-15

Narodowy Bank Polski wprowadził do obiegu srebrną monetę o nominale 10 zł w związku z 125-leciem działalności Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Na srebrnej 10-złotówce znajduje się z jednej strony fasada budynku Teatru, a z drugiej postaci ze słynnej kurtyny Henryka Siemiradzkiego oraz autoportret Stanisława Wyspiańskiego. Cena emisyjna monety to 140 zł, a jej uroczysta prezentacja miała miejsce 14 września w czasie inauguracji sezonu teatralnego.

- Moneta upamiętnia 125-lecie działalności Teatru Słowackiego, miejsca bardzo ważnego dla rozwoju polskiej kultury i polskiego teatru. To tutaj tworzył i wystawiał swoje dramaty Stanisław Wyspiański, to tutaj, za sprawą tego wybitnie uzdolnionego artysty, powstała współczesna, europejska inscenizacja sceniczna i dzięki temu, co się działo na placu św. Ducha 1 w Krakowie usłyszała o nas Europa. Sztuka z jednej strony przebiła się przez granice zaborów, a z drugiej tworzyła tu, na miejscu, dojrzały patriotyzm – mówi Krzysztof Głuchowski, dyrektor Teatru.

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie powstał na przekór czasom, w zaborowej Polsce, kiedy nie można było głośno mówić o wolności i niepodległości. Ówczesni władze miasta uznali jednak słusznie, że w rozwijaniu kultury tkwi siła, w ten sposób powstał teatr, który za motto przyjął hasło: „Kraków narodowej sztuce”. Budynek zaprojektował uznany, krakowski architekt żydowskiego pochodzenia – Jan Zawiejski, uroczyste otwarcie sceny przy placu św. Ducha odbyło się 21 października 1893 r., a więc w 2018 roku mija 125 lat od jej otwarcia.

Opis monety

Na rewersie umieszczono wizerunek fasady Teatru im. Juliusza Słowackiego, zbudowanego według projektu Jana Zawiejskiego. Na awersie, po prawej stronie, widoczne są postaci z kurtyny Henryka Siemiradzkiego: Natchnienie kojarzące Piękno z Prawdą. Z lewej strony znajduje się autoportret Stanisława Wyspiańskiego, którego twórczość zdecydowała o całej historii Teatru im. Juliusza Słowackiego.

Nominał 10 zł
metal: Ag 925/1000
stempel: lustrzany
średnica: 40,0 x 26,0 mm (elipsa)
masa: 14,14 g
brzeg: gładki
nakład: do 15 000 szt.

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie, otwarty 21 października 1893 r., jest jedną z najbardziej zasłużonych polskich scen dramatycznych. Początkowo, do 1909 r., nosił nazwę Teatr Miejski. Piękny, eklektyczny gmach zaprojektował Jan Zawiejski. Na fasadzie widnieje motto: „Kraków narodowej sztuce”. Widownię zdobi słynna kurtyna Henryka Siemiradzkiego, obok sceny mieści się zabytkowa garderoba Ludwika Solskiego.

Teatr dysponuje kilkoma budynkami, w tym nowoczesnym Małopolskim Ogrodem Sztuki. Na przełomie XIX i XX w. teatr pełnił funkcję sceny narodowej, zapoczątkował w Polsce nowoczesną inscenizację. W czasach świetnych dyrekcji Tadeusza Pawlikowskiego i jego następców

debiutowało w nim pokolenie Młodej Polski, po raz pierwszy wystawiono arcydzieła romantyzmu: „Kordiana”, „Dziady”, „Nie-Boską komedię”. O europejskiej randze tej sceny zdecydowały inscenizacje dzieł Stanisława Wyspiańskiego. Mimo że teatr nosi imię romantycznego poety, jego duchowym patronem pozostaje właśnie Wyspiański. Artysta był ściśle związany z tą sceną od debiutu dramaturgicznego w 1898 r. do śmierci w 1907 r. W tym czasie ten genialny dramaturg, poeta, malarz, wizjoner i reformator polskiego teatru sprawował opiekę artystyczną nad prapremierami swoich dzieł: „Warszawianki” (1898), „Lelewela” (1899), „Wesela” (1901), „Wyzwolenia”, „Bolesława Śmiałego”, „Protesilasa i Laodamii” (1903); w 1901 r. jako pierwszy inscenizował „Dziady” Mickiewicza.

W dwudziestoleciu międzywojennym teatr sprzyjał nie tylko klasyce, lecz również awangardzie – prowokacyjne performanse organizowali futuryści, a w 1921 r. „Tumorem Mózgowiczem” zadebiutował Witkacy. Powojenną historię tworzyli wielcy aktorzy, m.in. Halina Mikołajska, Aleksandra Śląska, Halina Gryglaszewska, Gustaw Holoubek, Tadeusz Łomnicki, Marian Cebulski, Marek Walczewski, Stanisław Zaczek.

Z teatrem współpracowali wybitni reżyserzy, w tym Bohdan Korzeniewski, Kazimierz Dejmek, Lidia Zamkow, oraz scenografowie, m.in. Tadeusz Kantor, Andrzej Stopka, Andrzej Pronaszko, Andrzej Majewski, Lidia i Jerzy Skarżyńscy. W 1976 r. „Rzeźnią” Sławomira Mrożka zadebiutował Krystian Lupa.

Dyrektorzy, w tym najdłużej kierujący teatrem Bronisław Dąbrowski, zachowywali równowagę pomiędzy tradycją a eksperymentem. Od 2016 r. nową energię kreuje zespół pod dyktando Krzysztofa Głuchowskiego przy współpracy Bartosza Szydłowskiego. Spektakle realizuje czołówka polskich reżyserów: Anna Augustynowicz, Michał Borczuch, Remigiusz Brzyk, Agata Duda-Gracz, Agnieszka Glińska, Wojtek Klemm, Radosław Rychcik, Grzegorz Wiśniewski i inni.